

Posudek školitele na diplomovou práci

Diplomantka: Bc. Šárka Lojdová

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Dadejík, Ph.D.

Oponent: Doc. Tomáš Kulka, Ph.D.

Název práce: Perspektivy instituce umění

Diplomová práce Šárky Lojdové nazvaná *Perspektivy instituce umění* je věnována dodnes, především v rámci anglo-americké (tzv. analytické) estetiky, diskutovanému tématu – institucionální teorii George Dickieho. Dickie se proslavil, jak známo, obratným využitím základního vhledu neméně slavného filozofa Arthura Colemana Danta, týkajícího se nezpochybnitelné funkce tzv. „světa umění“ v rámci porozumění uměleckým dílům a porozumění povaze umění vůbec. Dickieho teorie tedy „definuje umělecké dílo na základě příslušnosti artefaktu k institucionálnímu rámci světa umění“. (s. 4) Autorka se věnuje, domnívám se s příkladnou pečlivostí, všem podstatným aspektům Dickieho teorie, která má možná své nejvýznamnější období za sebou, stále však zůstává v centru estetických zkoumání. Pro mne jako pro školitele vzniká při psaní posudku jistý problém, neboť diplomové práci, a to nejen výslednému tvaru, nýbrž i její přípravě, prezentaci dílčích výsledků, průběžnému konzultování atd. toho nemohu příliš vytknout. (Naštěstí obhajoba diplomové práce vyžaduje ještě oponentský posudek, od kterého se přece jen tento přínos očekává více).

Šárka Lojdová pregnantně představuje plán své práce již v abstraktu a poté tento plán důsledně naplňuje. Zaměřuje se na historický vývoj Dickieho institucionální teorie a dále ohledává její vliv, silné i slabé stránky prostřednictvím diskuzí, která po zveřejnění IT rozvinula. V první kapitole autorka srovnává původní a následně revidovanou verzi IT, aby v dalších kapitolách podrobněji rozebrala jednotlivé námítky, které byly vůči IT vzneseny. Co je třeba zdůraznit a pozitivně hodnotit, je skutečnost, že přístup Šárky Lojdové k Dickieho koncepci není předpojatě odmítavý, či od počátku nadřazený, jak je tomu u řady jeho kritiků. Lojdová zároveň nezakrývá, nýbrž důsledně sleduje aspekty, v nichž je IT problematická. Dokáže díky svému přístupu nalézt v Dickieho pojetí jisté oprávnění a obhájit jej vůči vznesené kritice (srov. např. kapitola VII.).

Základními body střetu IT s odbornou veřejností jsou podle Lojdové: (1) dvojznačnost pojmu „instituce“; (2) nedostatečné vymezení rolí a pravidel, které umožňují fungování světa umění; (3) pojem ocenění popírající Dickieho názory představené v jiných textech; (4) kruhovost definice IT; (5) nedostatečné zhodnocení historické podmíněnosti světa umění. Autorka naznačeným způsobem přezkoumává tyto výhrady a vrací se vždy poctivě k Dickieho původním formulacím. Zjišťuje kdy jsou výhrady oprávněné a kdy jsou založené na dezinterpretaci původních textů.

Nehodlám zde podrobněji rozvíjet tímto deskriptivním způsobem jednotlivé části práce, každá z nich může stát sama o sobě, každá je také ústrojně zasazena do celkového rámce diplomové práce. Pouze bych zdůraznil, že kapitola VII. prošla úspěšně recenzním řízením *AUC Philosophica et Historica- Studia Aesthetica* a byla v tomto odborném periodiku také v tomto roce publikována, což je v magisterském stupni studia přece jen nepříliš častý jev. Domnívám se, že by autorka po zvážení a jistém dopracování mohla uvažovat o publikaci ještě některých úseků své diplomové práce.

Jako zainteresovanému čtenáři mi však přece jen jedna kapitola chybí, zařadil bych ji mezi úvodní části a jsem přesvědčen, že by celek byl informativnější. Autorka v úvodu zmiňuje jisté posuny v rámci analytické filozofie a vedle toho souběžné pohyby na samotném poli umění 60. let. V této atmosféře, jak Lojdová připomíná, se objevuje „Arthur C. Danto s článkem ‚Svět umění‘, který podnítl zájem George Dickieho o definování umění. Pojem svět umění se stal stavebním kamenem Dickieho *institucionální teorie umění*“ (s. 9). Vzhledem k tomu, že se jedná o rozhodující moment, bez něhož by IT nevznikla, popř. by vypadala jinak, shledávám absenci samostatné kapitoly zaměřené na vztah mezi Dantovým pojetím logiky uměleckého vývoje, pojetím „světa umění“ a „konce umění“ a Dickieho institucionální teorií za mírný nedostatek. Jako čtenáře by mě vztah mezi těmito dvěma přístupy zajímal více a ocenil bych, kdyby mu bylo věnováno více prostoru, než ony spíše historické poznámky z první kapitoly. (s. 15–17)

Pokud jde o celkové hodnocení: Diplomová práce je psána na odpovídající jazykové, stylistické i formální úrovni, svým rozsahem a záběrem se blíží spíše práci dizertační. Diplomová práce pojímá téma vcelku, nezaměřuje se pouze na výsek daného tématu a je přehledně a logicky strukturována. Šárka Lojdová prokázala nejen schopnost vytvořit koherentní text na základě vlastního průzkumu literatury, ale i schopnost vykročit za dané téma, resp. nalézt v něm jinými nepostřehnuté fasety. Domnívám se, že by bylo záhodno, aby autorka produktivně navázala na diplomovou práci v rámci doktorského studia. Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm **výborně**.

V Praze 13. 9. 2014

Ondřej Dadejčík